
Faluház Zalaszentlászló

Targuba Miklós Zalaszentlászlói tanácselnök egy 1987. augusztusában lezajlott nemzetközi építészeti vándorkonferencia során elhangzott ismertető beszédének részletei.

Nagy örömmre szolgál , hogy elmondhatom ennek a háznak a történetét. Persze csak röviden , mert öt percet kaptam rá.

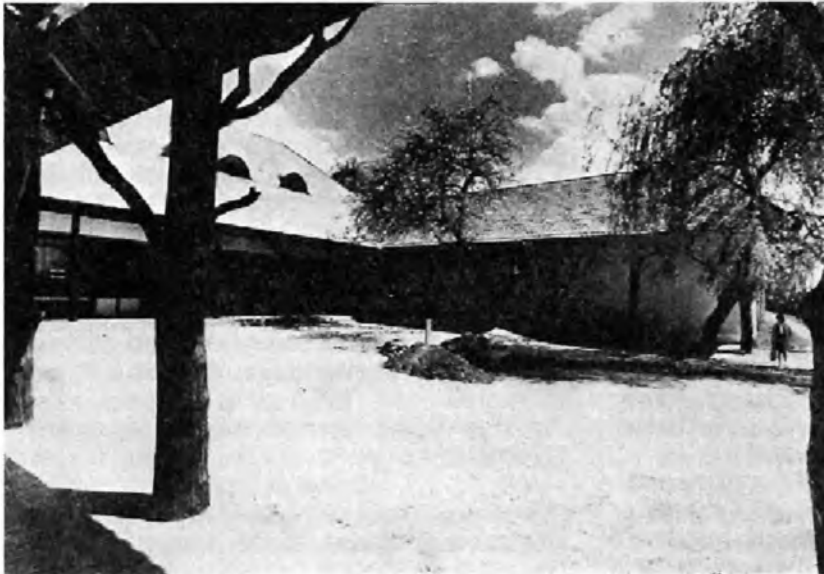
Annyit talán , hogy 1200 lelkes a mi kis településünk , Zalaszentlászló és Sénye község , amely egy tanácsi egység Gyűlévésszel. Volt egy nagyon rossz és elhasználatott kultúrházunk , amely csak azért volt kultúrotthon , mert kívül pléhbetűkkel rá volt írva , hogy " Kultúrotthon". A községben elhatároztuk , hogy építünk egy újat , és meg is kerestük mindjárt a Műszaki Egyetemet . A Műszaki Egyetem tervezett egy előre gyártott elemekből felépítendő kultúrotthont , ami a 70-es évek végén került volna tíz millióba , és így sajnos nem kapjuk meg hozzá a lámogatást , mert nekünk mindössze másfél millió forintunk volt , így nem tudtunk nekiállni az építésnek.

Makovecz Imre barátunk , akit tulajdonképpen azelőtt sosem ismertünk , sose láttunk , ő felkínálta a munkáját , hogy fog rajtunk segíteni és olcsóbb épületet fog tervezni. A végén ki is derült , hogy a kiviteli terv , az tényleg olcsóbb volt , mert ajándékba adta , és az épület is jóval kevesebbe került. Imre barátunk olyan tervet ké-

szített nekünk , hogy hiába kerestünk rá vállalkozókat , vállalatot , nem találtunk . Építőipari ktsz-ek tulajdonképpen sehol nem vállalták , mert olyan típusú épület volt , amit nem mert egy vállalat sem vállalni. Akkor a faluban találtunk egy nagyszerű fiatalembert , aki ácsmester az édesapjával együtt , és ő elvállalta ennek a háznak az elkészítését. Itt a gyakorlatban igen-igen szépen igazolódott az , hogy maga az építész , a tervező hogyan tudja azt a bizonyos jó együttműködést a beruházóval és magával a kivitelezővel megtartani. Persze ehhez az kellett , hogy minden hónapban többször is leutazzon , mert hiszen tulajdonképpen itt szinte naponként kellett volna az embereknek eligazítást tartani. Természetes , hogy velünk is nagyon jól együttműködött Imre barátunk , Makovecz úr.

Most itt talán egy-két szóval még azt mondanám el , hogy hogyan is sikerült összehozni az anyagiakat. Másfél millió forintunk volt , másfél millió forintot kaptunk a minisztériumtól , és azon kívül a megyei tanácstól kaptunk két millió kétszázezret , közben díjat nyertünk a jó társadalmi munkáért. A lakosság társadalmi munkája is ad egy kis pénzt , majd később elmondom , mennyibe került a ház .

A tartó oszlopokat itt az erdőben termeltük ki , ami a szarufákat és a deszkákat illeti (az összes nyártaból van) , azokat a szomszéd Sénye községben termeltük ki , és a lakosság óriási , nagyszerű , jó hozzáállása segített bennünket ahhoz , hogy ez az épület most 22 és fél milliót ér papír szerint , mi így leltároztuk. Ugyanakkor mindössze - a szállodával együtt - kitöltöttünk 8 millió forintot. Ez a ház tulajdonképpen , a kis szállodával együtt , és a kis helyiségeivel (amik együtt is vannak , meg külön is) , amit Imre barátunk igen nagyszerűen megtervezett és kivitelezett , mindenre jó , és állandóan lakott , 1985. április 30-a óta ez a ház mindig nyitva van , sose volt még bezárva .

Fotó Sáros

Én a következőket szeretném ehhez hozzátenni: A 70-es évek közepén olyan rendelkezés jött, hogy egy centralizációs politika eredményeképpen a korábban önálló falvakat egy közigazgatási vezetés alá kell helyezni. Ezért tehát, ha valamelyik olyan falu, amelyet megszüntetésre javasoltak, akart valamit építeni, azt a megyei vezetés nem támogatta. Az országban mindenütt így van. Ily módon az országban több mint 1500 faluban szűnt meg az iskola, az önálló orvosiel-látás és így tovább.

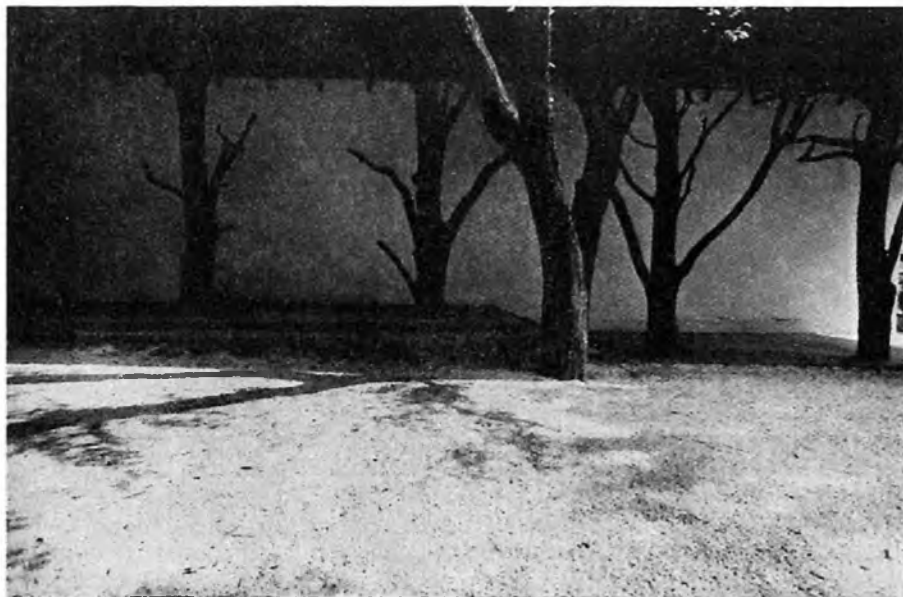
Valószínűleg Targubáékat is elérte volna ez a döntés. Ezzel szemben Targuba itt a faluban egy papír köröz-tetett, amelyben azt javasolta, hogy a meglévő iskolát nemhogy megszüntessék, hanem három tanteremmel bővítsék ki. És nagyrészt társadalmi munkában azonnal meg is építették, és nemhogy kevesebb lett a tanító, hanem idehozott tanítót tettek ebbe az iskolába. Tehát szembeszegült azzal a centralizációs politikával, ami akkor jellemző volt erre az országra. Ezzel az eg-zisztenciáját kockáztatta. De ezt megúsza, és amikor ezen túlvolt, akkor elhatározta néhány társával - az orvossal, aki már nem él, a tanácsfőkkel és azt hiszem, még másokkal is -, hogy megcsinálják a falu-házát. Pénze azonban annyi nem volt, hogy egy ilyen házat tudjon építeni, csak azt tudta, hogy szükség van rá. Az épület utcai sávja egy valamikor kereske-dőnek a háza volt (egy zsidó családé, akiket elvittek és soha többé nem jöttek vissza). Abban volt a régi „kultúr”. A másik oldalon, balra állt egy lapostetős ház, amiben egy kocsmá és egy élelmiszerüzlet van. Akkor, amikor én Targubával kapcsolatba kerültem, akkor mi azokat a falvakat igyekeztünk támogatni, amelyekből mindent elvesznek. Olyan vázlat készült erre az épü-letre, az igények kielégítésére, hogy a meglévő épü-

letek maradjanak meg, és tulajdonképpen csak egy fa-lat húzzunk közéjük, és egy tetővel kössük össze az egészet, és ezzel egy teret alakítsunk ki a faluban, amelynek egyébként nincsen tere, mert egyetlen utcá-ból áll az osztrák falutelepítés katonai szemlélete sze-rint.

Targuba összehívta itt a megyei vezetőket egy nagy értekezletre abból a célból, hogy adjanak neki támo-gatást ehhez az építkezéshez, akkor már ennek a váz-latterve elkészült. És ezek az emberek nem támogatták Targubát, sőt... Ezen a tárgyaláson ajánlottam fel a háromszázezer forintnyi tervezési díjat, lényegében hozzájárulásként a házhoz, hogy zsarolni tudjam a megyei képviselőket. Azonban egy éven keresztül így sem kaptunk építési engedélyt. Küldözgettek ide, küldözgettek oda. Egy kaffkai „Kastély” -szerű állapot ke-llelkezett. De aztán mégiscsak hozzákezdünk az épít-kezéshez. Amit elmondok, az körülbelül tíz év történe-te. A totális államrend, ha mást nem tud csinálni, akkor lelassítja az életfolyamatokat. Hogy kikerüljük az ösz-szeütözközési lehetőségeket és hogy olcsó legyen a ház, olyan anyagokat választottunk, amelyeket a tanács a legkönnyebben tudott beszerezni. A természetes anyagok és az emberi munkaerő olcsó Magyarorszá-gon.

Talán ezzel a kis történettel valamelyest érzékelhető, hogy miért mondom azt, hogy az építkezés drámája fontosabb, mint a stíusa.

Befejezésül annyit, hogy ide mindig nagyon szerez-tek jönni, mert itt szeretnek, és ezt a házat olyan jól használják, ahogy csak lehet. Ide jó jönni. Úgy politi-zálunk ezzel a házzal, hogy azóta Magyarországon nagyon sok megrendelést kaptunk ilyen épületekre, és azok az emberek, akik annak idején akadályozták ezt az építkezést, azok azóta már büszkéek erre az épü-letre.

Fotó Zsiva